

och hade mer bestämda åsikter än genomsnittsläkaren.

Anpassning till tidsandan

Lynöe finner att Läkaresällskapet inledningsvis var skeptiskt inställt till sterilisering på eugenisk indikation på grund av att kunskapen om ärftlighetens betydelse för sinnesjukdom och mentala handikapp var så ofullständig. Allt eftersom 1930-talet framskred, uppluckrades dock motståndet, trots att några nya vetenskapliga rön inte hade gjorts. Det var fråga om en anpassning till rådande tänkesätt och en känsla av att det var utsläpplöst att spjärna emot utvecklingen.

Som titeln anger försöker också Lynöe att göra en etisk bedömning av läkarnas deltagande i steriliseringspolitiken med utgångspunkt i dåtidens kunskaper och värderingar. En intressant parallell dras till de etiska grundsatser som år 1996 tillämpades av en amerikansk utredning om personer som i experimentsyfte hade utsatts för joniserande strålning 1944–1976.

Nyttig påminnelse

Lynöes skrift är en nyttig påminnelse om hur lätt det är att påverkas av tidsandan och hur svårt det är att retroaktivt bedöma tidigare generationers handlingar. Det är en bra dokumentation som både kan läsas enskilt och användas som grundmaterial vid etiska seminarier på olika stadier av läkarutbildningen.

Ett måste vid behandling av katastroffer

Per-Olof Michel, Tom Lundin, Ulf Otto. **Psyko-traumatologi**. 247 sidor. Lund: Studentlitteratur, 2001. ISBN 91-44-01369-8.

Recensent: Jan-Otto Ottosson, professor emeritus i psykiatri, Göteborg.

■ Bokens närmaste föregångare är den av bl a Ulf Otto och Tom Lundin utgiv-

na »Katastrof- och försvarspsykiatri« från 1986. Sedan dess har mänskligheten drabbats av såväl nya krig som civila katastrofer, och kunskapen om reaktionerna på psykiska trauman av olika slag har fördjupats.

Det aktuella kunskapsläget sammanfattas på ett utomordentligt sätt av landets främsta experter på området. Bokens höga aktualitet framgår av ett stort antal referenser från senare år och erfarenheter från katastrofer i vårt eget land gör boken särskilt intressant för svenska läsare.

Föredömligt pedagogisk

Framställningen är pedagogiskt föredömlig, särskilt när det framhålls att de stressrelaterade psykiska störningarna inte är begränsade till akuta stressreaktioner, anpassningsstörningar och posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) utan även omfattar en rad andra psykiska störningar som ofta förekommer i olika kombinationer. Genom att utgå från det psykiska traumat i stället för från den psykiatriska diagnosen får man en välbehövlig förskjutning av balansen från ensidigt deskriptiv till kausal. På det sättet fördjupas och nyanseras den ofta summariskt använda axel IV i DSM-IV.

Patologisk sorg beskrivs

Särskilt förtjänstfull är beskrivningen av patologisk, även kallad traumatisk eller komplicerad sorg och de faktorer som disponerar härför. Hit hör bl a plötslig och oväntad död under dramatiska omständigheter och avsaknad av en död kropp att dra försorg om. Det kan förklara reaktionerna hos många av de anhöriga till Estonia-offren.

Utbrändhet avhandlas

Likaså värdefull är framställningen av utbrändhet som leder till att allt fler blir långvarigt sjukskrivna på moderna arbetsplatser.

I den i övrigt fylliga framställningen av det fysiologiska underlaget kunde det varit värt att nämna att den goda effekten av avslappningsbehandling sannolikt medieras av antistresshormonet oxytocin.

Nyanserade behandlingsråd

Behandlingsråden verkar kloka och nyanserade men det kunskapsbaserade underlaget är ännu bräckligt, både när det gäller farmakologisk behandling och psykoterapi. Detta är dock inte unikt för stressrelaterade psykiska störningar.

Boken är ett måste för de många som i olika roller kan komma i kontakt med katastroffer. ●

Beställning

Läkartidningen

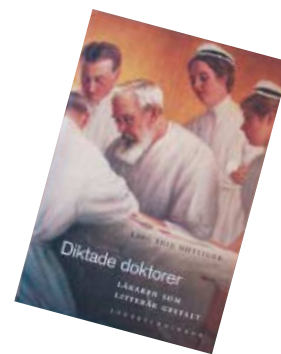
Lars Erik Böttiger, professor i invärtes medicin, gav 1994 ut boken »Litterära läkare« som behandlade läkare som övergått till författarbanan. Nu presenterar han en bok med omvända förtecken, nämligen hur läkarna har skildrats i litteraturen, såväl av läkare som av lekmän.

»Böttiger har gjort en närmast fullständig och systematisk djupdykning i skönlitteratur och dramatik genom fyra–fem sekler, från Shakespeare, Rabelais och Molière fram till våra dagar. Med stor sakkänedom och mycken vishet guidar oss Böttiger genom läkarskildringarnas historia och ger därmed läsaren såväl ny kunskap som fördjupade insikter.«

Utdrag ur recension av Matts Lindberg, Bibliotekstjänst

Pris 235 kronor

Diktade doktorer

Beställer härmed.....ex av »Diktade doktorer»

.....
namn

.....
adress

.....
postnummer

.....
postadress

Insändes till **LÄKARTIDNINGEN**
Box 5603
114 86 Stockholm

Faxnummer: **08-20 74 35**

www.lakartidningen.se
under särtryck, böcker